

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบสถานภาพบทบาทและสิทธิของสตรีในสมัยพุทธกาลกับ
สังคมไทย

ผู้วิจัย : พระครูนิพัทธ์กัลยาณวัฒน์ (คนอง ลายน้าทอง)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาวรญาณ วรณฺญ, ดร. พธ.บ., M.A., Ph.D. (Indo-Tibetan Studies)

: ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง ป.ธ.๙, ศษ.บ., ศศ.ม., ประ.ด. (การบริหารอุดมศึกษา)

: อาจารย์ศิริโรจน์ นามเสนา พธ.บ., กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑ เมษายน ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “เปรียบเทียบสถานภาพบทบาทและสิทธิของสตรีในสมัยพุทธกาลกับสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาสถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาสถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีในสังคมไทย และ ๓) เพื่อเปรียบเทียบสถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีในพระพุทธศาสนากับสตรีในสังคมไทย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก ตลอดจนเอกสาร งานวิชาการ และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วประมวลข้อมูลนำมาศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑) สถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น มีสถานภาพที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของบุรุษเพศ ทำให้บทบาทและสิทธิถูกจำกัดอยู่เพียงคอยปฏิบัติตามและรับคำสั่งให้ปฏิบัติ แต่เมื่อพระพุทธศาสนามีอิทธิพลด้านจิตใจทางสังคมอินเดียยุคนั้น ทำให้ทราบว่าทั้งหญิงและชายล้วนมีความเหมือนกันทางด้านสติปัญญา คือ สามารถพัฒนาจิตใจ และยกระดับสติปัญญาของตนให้สูงขึ้น จนสามารถบรรลุธรรมได้ ด้วยเหตุนี้หลักการของพระพุทธศาสนา จึงได้ปฏิเสธสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างสตรีกับบุรุษ แต่ขึ้นอยู่กับกระทำความ เพราะผลของกรรมทั้งฝ่ายกุศล และฝ่ายอกุศล เป็นตัวกำหนดให้สตรีและบุรุษมีความแตกต่างกันไปด้วย

๒) สถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีในสังคมไทย โดยภาพรวมมีความเท่าเทียมกันในทางสังคม โดยเฉพาะภาพลักษณ์ของสตรีผู้นำของประเทศ ซึ่งเป็นไปบทบัญญัติของกฎหมาย ตามมาตรา ๓๐ ของฉบับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติหลักการต่างๆ ถึงสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างสตรีกับบุรุษ ที่นักกฎหมายเขียนขึ้นมา แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริง

แล้ว สังคมไทยทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ยังมีทัศนคติต่อสตรีอยู่ในฐานะเพศที่รองรองจากบุรุษเสมอ ดังได้ปรากฏตามสื่อโทรทัศน์ หมายความว่า สตรีอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบทางสังคม ส่วนสิทธิการบวชเป็นภิกษุณี ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทของสังคมไทยนั้น ได้ขาดช่วงไปนานแล้ว จึงมีทัศนคติต่อการบวชของสตรีในสังคมไทยว่า สตรีเมื่ออยู่ใกล้บุรุษ(ภิกษุ) ย่อมมีเหตุไม่เหมาะสมเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุนี้ สตรีจึงอยู่ในฐานะเป็นอุบาสิกา เป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงต่อไป

๓) การเปรียบเทียบสถานภาพบทบาทและสิทธิสตรีในพระพุทธศาสนากับสตรีในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า มีสิ่งที่เหมือนกัน คือสิทธิในการพัฒนาตน และปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา จนสามารถพัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ และหลุดพ้นจากความทุกข์ในปัจจุบันได้ โดยอาศัยบารมีของตน ส่วนที่ต่างกัน คือ สิทธิของสตรีในพุทธกาล มีโอกาสได้บวชเป็นภิกษุณีถูกต้องตามพุทธบัญญัติ ส่วนการบวชของสตรีในประเทศไทย ได้เพียงเป็นแม่ชี และอุบาสิกา แต่ต่างก็ได้ปฏิบัติถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธองค์ สำหรับสถานภาพบทบาทอื่นๆ ที่สตรีจะต้องกระทำนั้น คืออยู่ในฐานะเป็นแม่บ้าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกันกับวิถีชีวิตของสตรีในปัจจุบัน และที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย สิทธิของสตรีสามารถเป็นผู้นำของประเทศได้ ก็ได้อาศัยจากความรู้ ประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ และความสามารถด้วย

Thesis Title : Comparison of Status, Role and Right of Women in Buddha's life time and Thai Society

Researcher : Phrakru Niphatkalyanawatana (Khanong lainamtong)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Phramaha Waranyu Sonchun Pali VII, B.A., M.A., Ph.D.

: Asst.Prof.Dr.Worrakrit Thuenchang Pali IX, B.A., M.A., Ph.D.

: Teacher. Sirirotn Namsena B.A., M.Ed. (Ed. Ad.)

Date of Graduation : 1 April 2013

ABSTRACT

The research titled "A Comparison of Status, Role and Right of Women in Buddha's life time and Thai Society" consisted of 3 objectives i.e., (1) to study Status, Role and Right of Women in Theravada Buddhism, (2) to study Status, Role and Right of Women of Thai society in the present and (3) to comparison Status, Role and Right of Women between Buddha's life time and Thai society in the present. This study was the approach as a documentary research focusing on the study of Tipitaka, commentaries, academic papers as well as other related researches and then bring data analysis to comparative study on contents and reveal the results of study on a descriptive research.

The Results of the Research

1). Natural Status of female and male were different, especially in the body. However, the female and the male were similar in the wisdom or the capacity in the self development to increase the wisdom till can attain the principles of Dhamma. Moreover, the Buddhism denied the difference of the female and the male but it depends on her or his actions (Kamma) because causes of good action and bad action made them different.

2) The Status, Role and Right of Women in Thai society in the present as a whole figure were social equality, especially the image of the female who are the leader of the country according to Regulations of the Law under Section 30 of the

Constitution of the Kingdom of Thailand, 2550 B.E. regulated the various principles of Right of equality between the female and the male as the lawyer written. However, when considered on the real conditions of the female and the male in Thai society found “there are still attitudes on the female’s position as weak sex more than male” as appeared on TV media, that is the female is in a social disadvantageous position. For the right of ordination to be a Buddhist nun in Theravada Buddhism stopped for a long time. And view towards the ordination of women did not appear in Thai society because the women are near the men (Buddhist monks) may be inappropriate. Moreover, the female’s status is only Upasika (a female devotee) who promotes Buddhism to be permanent in the further.

3). In the present, Status, Role and Right of Women in Thai society in Buddhism found that the female and the male are similar in the self development, follow towards the Buddha’s teachings till the accomplishment of the mind to be enlightened one and release from sufferings in the present by self perfections. However, the Right of Women in the Buddha’s life time had a right to be a Buddhist nun according to Buddha’s regulations but the ordination of the women in Thailand could only be nuns and female devotees those who follow towards Buddha’s teachings rightly, for other Status and Role of the Women have to do i.e. the position of housewife that is similar with the Women in the present. Moreover, it is obvious that the Right of the women could be the leader of the country by depending on knowledge, experience, leadership and capacity.